

KORPISELÄN VALTAUS 10.7.1941

Kilpelin/77

Lähelle pakkorajaa oli Korpiselän kirkonkylän luoteispuolei - seen maastoon koottu huomattavia joukkoja, joiden avulla oli ennen kaikkea tarkoitus työntää viholliset (venäläiset) pois pakkorajan itäpuolella olevalta entisen Suomen alueelta.

Vihollisen hallussa oleva Korpiselän kirkonkylä oli vihollisen hallussa, suomalaisten joukkojen näköpiirissä koska se sijaitsi kor - kealla mäellä. Siellä yhtyivät Suomen puolelta tulevat kaksi tietä, joista toinen tuli lännestä Korpijärven pohjoispuolelta ja toinen luoteesta Luutalahden suunnasta. Teiden risteyksestä jatkui myöskin kaksi tietä, toinen etelään Soanlahden ja Suistamon suuntaan ja toi - nen koilliseen Ristikankaan kautta Tolvajärvelle.

Korpiselän kirkonkylän valtaaminen oli annettu 5.D:n tehtäväk. Divisioonan komentaja määräsi tehtävää Jalkaväkirykmentti 23 (JR 23) jota komensi evl M.von Schrove.

Rykmentille määrätty tehtävä käsitti kaksi päätavoitetta. Ensini - näkin oli rykmentin katkaistava maantie Korpiselkä-Ristikangas ja toi - seksi otettava haltuunsa Korpiselän kirkonkylä tienristeyksineen.

Hyökkäys oli määrätty alkavaksi 9.7.klo 24.00.

Rykmenttijohtoisesti oli tätä ennen tiedustelulla saatu selvi - tettyä Ruohovaarasta korpiselkään johtavan tiesuunnan olevan varus - tettu ja miehitetty vihollisen toimesta siksi voimakkaasti, ettei pää - hyökkäys siinä suunnassa tullut kyseeseen. Sensijaan Syrjävaaran suun - nassa partiot pääsivät helpommin rykmentin tavoitteena olevalle tiel - le ja pidemmällekin vihollismaastoon. Niinpä hyökkäyksen suunnittelu kehittyikin siihen suuntaan. Tieyhteyden puuttumisenkaan ei saanut estää hyökkäyksen kohdistamista parhaiten onnistuvaan maastoon, lähe - le ensi tavoitetta.

Niinpä rykmentin pioneerijoukkue suorittikin suururakan raken - tamalla tiettömälle taipaleelle ajoneuvotien jonka pituus oli 12 km. Tehtävä onnistui sekä joukkueen tarmokkaalla toiminnalla, mutta ennen kaikkea johtajan, ltn Niilo Parviaisen taitavalla johdolla. Mainitta - koon tätä tietä hyökkäyksen aikana käyttäneen monen muunkin joukko - osaston. Tie sai nimekseen: "Schrowen tie". (Kartalla pisteviivana).

Rajavarmistuksesta aiemmin huolehtinut 44. Rajakomppania alistet - tiin evl Schrowelle jo 5.7.41. Tästä komppaniasta, joka oli kokoonpan - tu paikallistuntemusta omaavista, karaistuneista rajajääkäreistä oli rykmentille suurta hyötyä hyökkäysvalmisteluissa ja partioinnissa.

Tappioitakin syntyi valmisteluhommissa, eniten etumaaston hallit - sevien kohtien valtauksissa. Mm kaatui 3.K:n päällikkö ltn Seppo Helle tiedustelumatkalla 8.7.41.

RYKMENTIN HYÖKKÄYSRYHMITYS

Kaikki kolme pataljoonaa etulinjassa.

Oikealla I P (maj Onni Lampinen) sitovassa aktiivisessa tehtävässä noin 2 km leveällä kaistalla, tehtävä edetä ohi Melkun taloryhmän kohti Korpiselkää.

II P (maj Teppo Sorri) ja III P (kapt H.A.Lahtinen) oli ryhmitetty I P:sta vasemmalle, molemmat vierekkäin kapealle kaistalle, tehtävänä edetä vahvana kiilana Syrjälammen itäpuolitse ja rajan ylitettyä Makkarakukkulan länsipuolitse puron suuntaisesti maantielle rykmentin ensimmäiseen tavoitteeseen. Tien saavutettua tuli II P:n kääntyä kirkonkylän suuntaan ja vallata se.

III P:n tuli kääntyä Ristikankaan suuntaan ja vallata tiehaara.

Tyk.K oli alistettu joukkueittain pataljoonille ja Krh.K osallistui tykistön mukana valmisteluun ja saattoon.

Tst.Os. Schrowen tukiryhmänä toimi III/KTR 3 ja III/KTR 9. Ryhmän komentajana kapt E.Tirronen.

HYÖKKÄYKSEN SUORITUS

9.7.41 klo 23.40 alkoi tykistövalmistelu. Tällöin yhdeksän patteristoa ja rykmentin kranaatinheittimet alkoivat ~~lähellä~~^{yhtä} samanaikaisesti huminalla, vonkunalla ja ryskeellä tulensa, julmat kitansa. Kun samanaikaisesti taivaan peitti mustat pilvet ja kova ukkonen alkoi kilpailla kumpi paremman melskeen saa syntymään ~~jakun~~ salamet leiskuivat ja sähisivät pulelinkaapeleissa oli Jatkosodan lähtösinfonia paraimmillaan. Valtakunnan rajalla seisoi evl Schrowe etenemispolun varrella. Vettäkin tuli jo taivaan täydeltä ja räiske oli kovempaakin kovempi. Hämäläiset sotilaat laahustivat komentajansa ohi, ei ohimarssissa vaan menossa Jatkosodan ensimmäiseen taisteluun, täysin tietämättä palaavatko koskaan. Komentajalla oli aina välillä sanottavanaan leikillinen, rohkeaseva sana taistelijoilleen.

Suhteet komentajan ja alaisten välillä olivat erinomaiset. Suuri tehtävä velvoitti molempia.

Kun vihollisen tehtävä oli pitää Korpiselkä ja Schrowen rykmentin tehtävä vallata se, tuli ilmi riita. Makkarakukulalta tuli tulta. Kukkulan selvittely kuului Lahtisen pataljoonalle. Se teki myös tehtävänsä. Mutta vihollisella oli puolustuspesäkkeitä metsämaaston jokaisella kukkulalla. Alkoi tulla tappioita. Ensimmäisien joukossa toivat lääkintämiehet paareilla 5.K:n päällikköä ltn Pentti Mannolaa. haavoittunut vaikeahkosti.

Erinomainen suomalainen tykistö oli nyt selkärankana. Sen tuli ehti nopeasti ja yleensä maaliinsa napa-kymppinä. Se helpotti ja hyökkäys jatkui. 10.7. klo 3.40 oli tie saavutettu 4.K:n voimin.

Urakan ensimmäinen vaihe oli suoritettu.

"4.K varmistaa yhdellä joukkueella maantien ylitse itään, yhdellä joukkueella Ristikankaan suuntaan ja yhdellä joukkueella Korpiselän suuntaan maantien eteläpuolella. 3.K Korpiselän suuntaan maantien pohjoispuolella, pst kivääri ja kk. joukkue korpiselän suuntaan tiellä, muut lepoa".

Pst. kiväärille tulikin heti töitä. Korpiselästä pyrki Ristikankaalle kevyt panssarivaunu, tiedustelu ja varmistusvaunu. Se oli napakymppi, jonka ylikersantti Dammert pamahutti.

- Rauha sen ajajalle, sanoi Dammert.

Schrowen käskystä komensi maj Sorri pataljoonalleen levon. Se oli tilanteen pakoittama. Rykmentin etenemistielle ilmestyi kuin taivaasta pudonneena voimakas vihollispartio, katkaisten kaiken huollon. Schrowe halusi selvittää haavoittuneiden kuljetuksen takia tien auki, siinä levon syy. Ensin rykmentin jääkärijoukkue sa selvittämisen, mutta noin 80 miestä oli joukkueelle liian suuri pala syystä että viholliset olivat vannoutuneita fanaatikkoja. Schrowelle oli alistettu JR 22:sta yksi pataljoona. Sen komppania sa lopuksi selvitettyä huoltotien, joskin klo oli silloin jo 13.30.

Vihollisen jalkaväkiaseiden vilkas tuli esti Lahtisen pataljoonan etenemisen Ristikankaan suuntaan. Niinpä sielläkin tuli seisahdus, lepo kuten Sorrillakin. ~~Kun huoltotie oli avattu määräsi Schrowe.~~ Kun JR 22 pataljoona vapautui tiemotista käski Schrowe pataljoonan Lahtisen vahvennukseksi Ristikankaan suuntaan. Vaikeuksia oli siellä ensin, mutta pian vihollisen vastus loppui ja tienhaara saavutettiin. Klo oli tällöin noin 18.00.

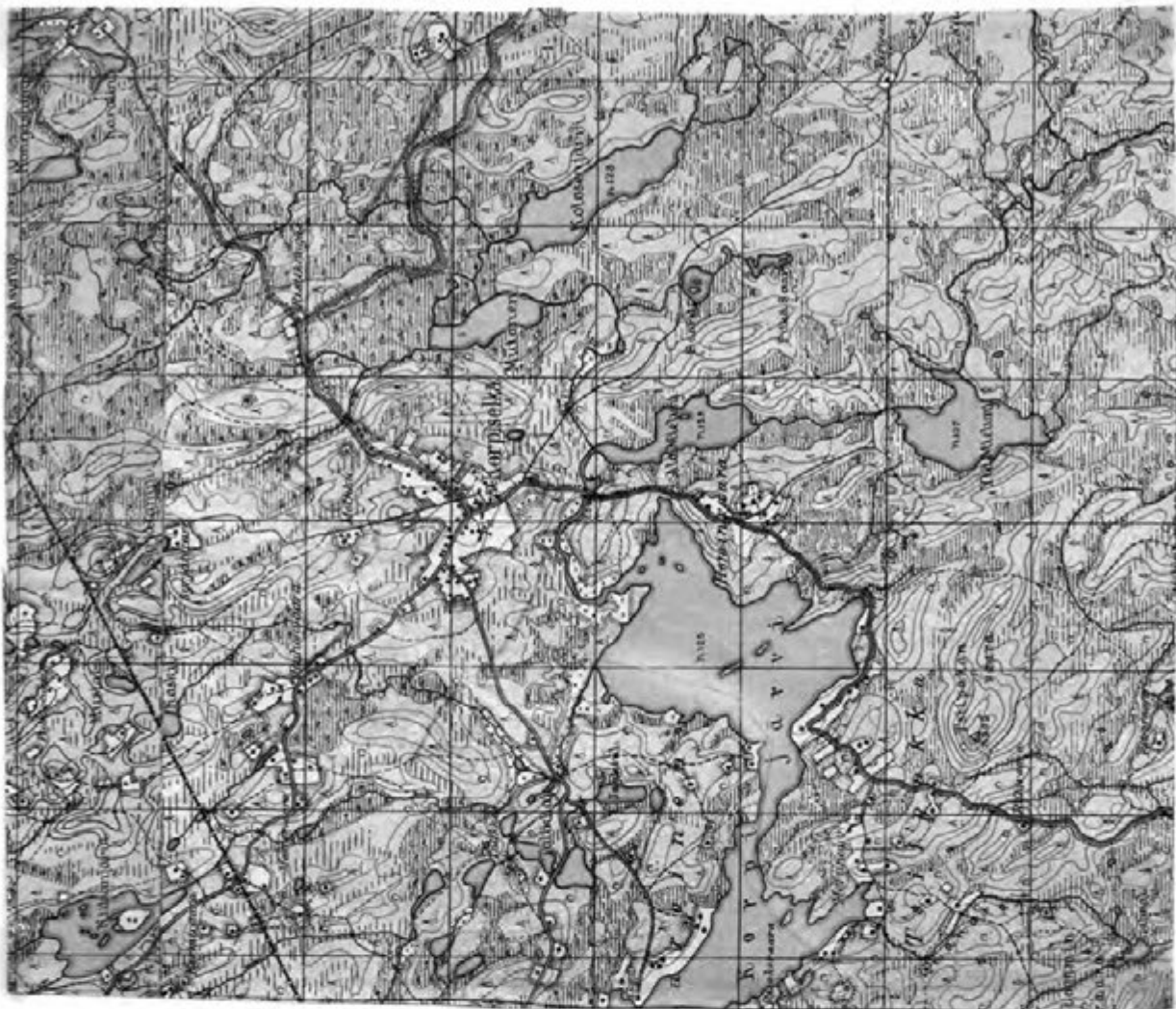
Klo 16.00 oli Sorri jo saavuttanut kirkonkylän. Kyllä Sorri joka tehtävässään oli reipas ja ripeä, mutta täällä Korpiselässä, ensimmäisessä Jatkosodan taistelussa se tuli esiin erittäin selvästi. Vastata sodan jälkeen asia selkeni tämän kirjoittajalle. Maj Sorrin isä oli ollut, Tepon ollessa poikaviikari, Korpiselässä kirkkoherrana. Teppo oli sotinut silloin monet sodat näillä tienoilla ja tunsu joka tien ja polun samoinkuin talotkin. Nyt hän taisteli tutuilla, rakkaila tantereilla ja siksi kaikki luisti kuin rasvattu salama.

Tie oli aukaistu, toinen vaihe oli saavutettu.

JR 44 ja Laguksen Jääkäriprikaati jatkoivat aukosta, joskin se vielä Lampisen pataljoonan alueella olevien pienien tulipesäkkeitten takia vähän ahtaanlainen.

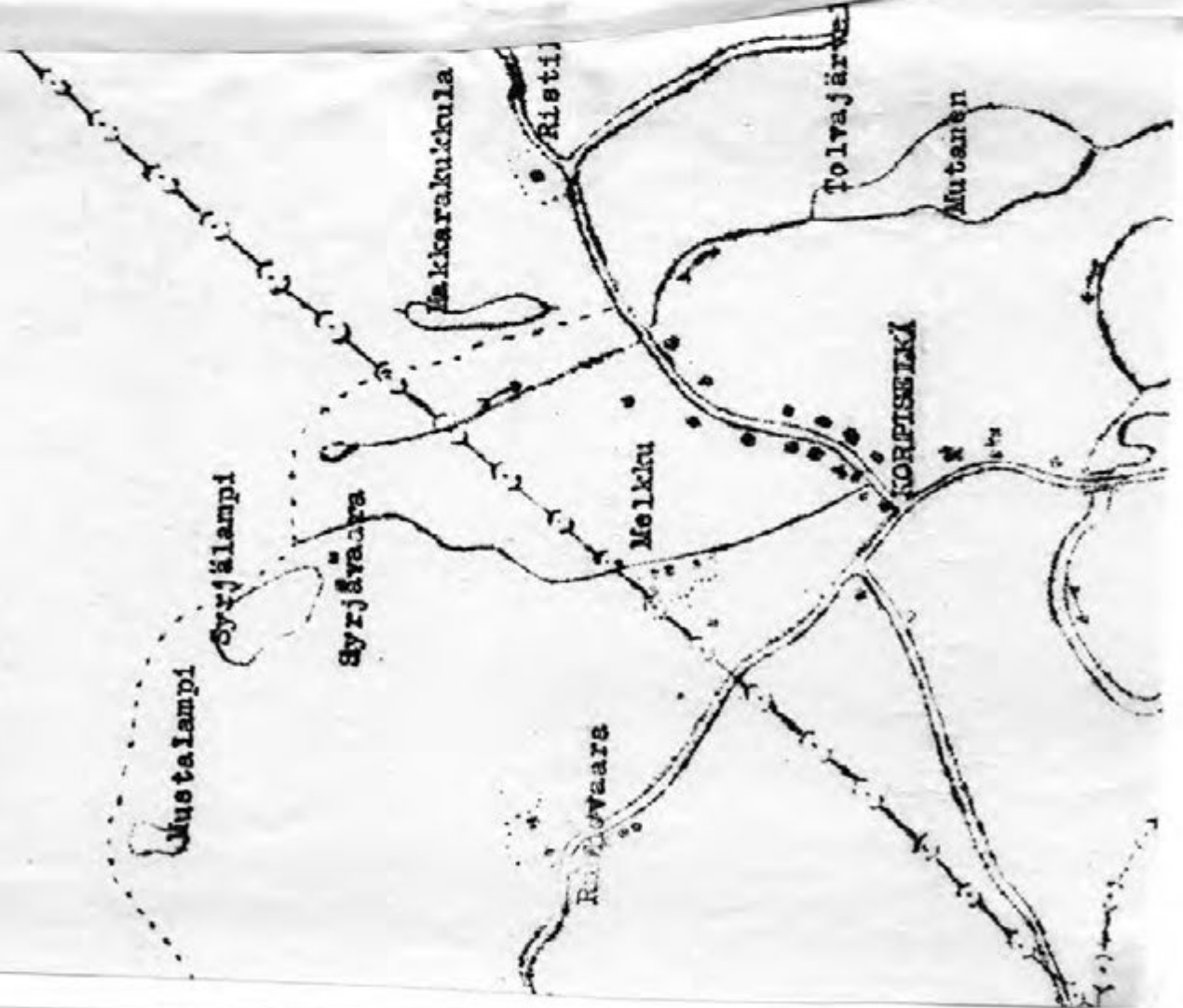
Rykmentin tappiot kaatuneina 4 upseeria ja 52 aliups. ja miestä.
Haavoittuneina 10 upseeria ja 219 aliups. ja miestä.

- 2 -

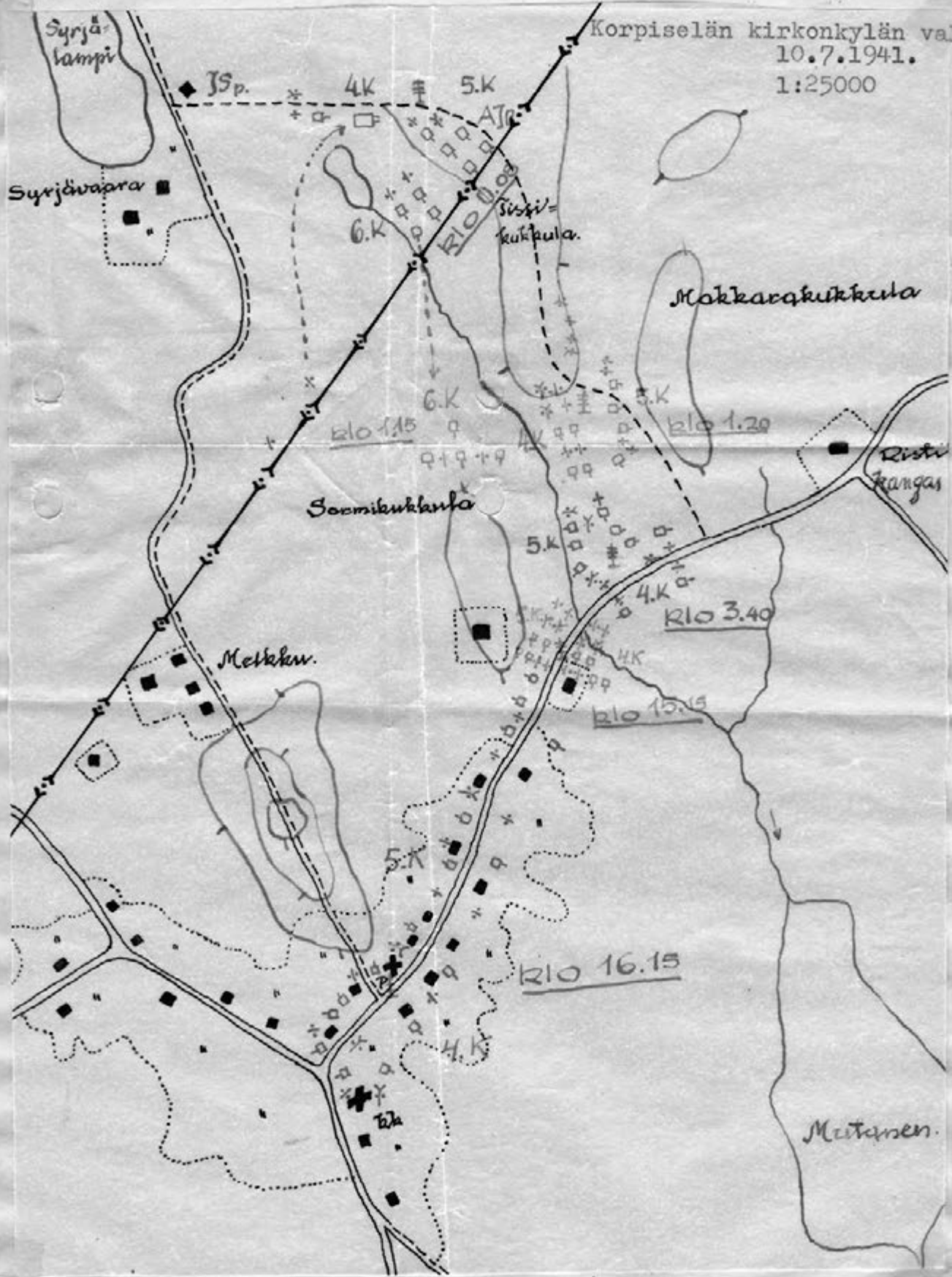

KORPISELÄN TAISTELUMAASTO.

1:150.000.

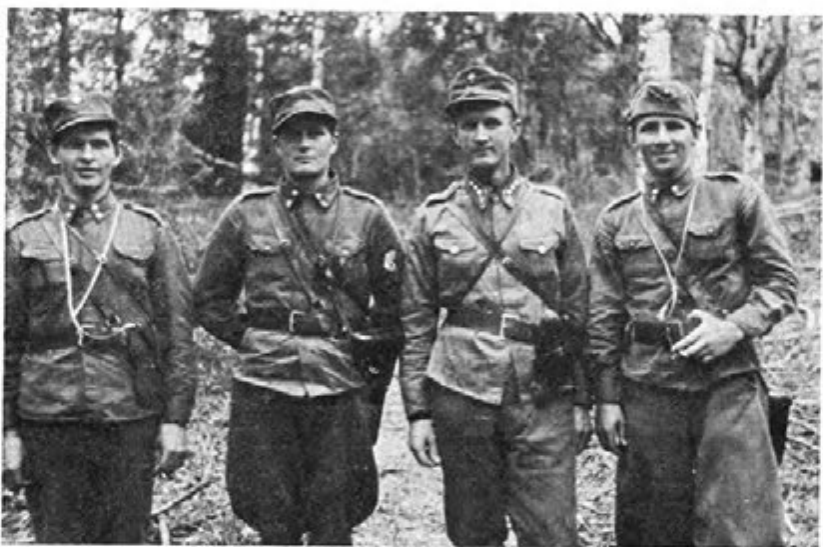

Korpiselän kirkonkylän valtaus
10.7.1941.
1:25000

Kohti itää. Vas. luutn Jussila, maj Sorri luutn Furuholm

II P:n kompp.päälliköt. Vas. luutn:t Mannola ja Palho, kapt. Sutinen ja luutn Hellevaara

I. KKK:n upseerit. Vas. vänr:t Ahonen ja Numminen, luutn Micklin, vänr:t Ryynänen ja Laurila

Edessä vas. kapt. E. Lampo, ev. luutn.
Schrowe, kapt. U. Havumäki, luutn. A.
Eriksson ja L. Kiri

U
Ojala Arvo evl
Riitankuja 1-3 C 36
00840 HELSINKI 84

Skk/07/1977

R

Js Korpiselkä

5.D / JR 23

Kesä, heinäkuu 1941

3 liuskaa + 3 karttaa +
lokuva + 3 kpl kuvaa

Korpiselän valtaus 10.7.1941

Lukenut:

Keskiarvo:

7 -

AIKAKAUSLEHTI

KANSA TAISTELI

—miehet kertovat

Toimitus: Töölönkatu 35 B 1b, Helsinki 26